

встановлювати вагові коефіцієнти і оцінювати ступінь їх досягнення, оперувати даними з різним рівнем деталізації, аналізувати вплив одних показників на інші, а також аналітичними можливостями виявлення прихованих тенденцій і закономірностей на підставі показників фінансової звітності в режимі он-лайн.

Для забезпечення ефективності і дієвості інформаційна система управління фінансовими ресурсами має бути інтегрована у єдину систему управління підприємством. Тільки за цих умов її впровадження в управлінський інформаційний простір дозволить отримувати об'єктивну і вичерпну оцінку бізнесу і однозначно виявляти причини виникнення проблем, розробляти конструктивні заходи щодо їх ліквідації.

В рамках функціонування системи управління фінансовими ресурсами вирішення питань із забезпечення ефективного їх використання вимагає постійного коригування методів фінансового управління на основі відповідного інструментарію. Традиційно для оцінки наявності та раціональності використання фінансових ресурсів підприємств, виявлення можливих проблем їх розміщення та характеристики виконання поставлених стратегічних цілей проводиться фінансовий аналіз.

Аналіз думок науковців та дослідження практичного досвіду роботи низки провідних підприємств України і ближнього зарубіжжя дозволили встановити, що оцінка можливостей підприємств щодо розміщення та використання фінансових ресурсів проводиться на підставі абсолютних і відносних показників (коефіцієнтів), які відображають наявність, склад і структуру джерел фінансування активів, ступінь оновлення фінансових ресурсів (оборотність) та фінансову стабільність положення підприємства на фондовому й товарному ринках. Вважаємо, що в процесі такої оцінки повинна надаватися не лише кількісна характеристика доцільності використання фінансових ресурсів, але й визначатися сфери і сила впливу на її зміну внутрішніх і зовнішніх чинників. Це дозволить належним чином визначити поточний стан справ щодо формування і використання фінансових ресурсів та здійснити прогноз на майбутнє.

Слід також зазначити, що ефективність системи управління фінансовими ресурсами підприємства обумовлює необхідність формування якісного інформаційного забезпечення. Забезпечити управління повною, об'єктивною і актуальною інформацією для компетентного всебічно зваженого підходу до підготовки і прийняття рішень з фінансової стабілізації, на нашу думку, дозволяє створення систем статистичного моніторингу.

Статистичний моніторинг фінансових ресурсів підприємств, як інформаційна база системи їх управління повинен здійснюватись на основі збирання, обробки, передачі, зберігання, ущільнення, візуалізації статистичної інформації, а також її використання для аналізу, оцінки, прогнозування та моделювання фінансової стійкості. Його дієвість у створенні інформаційної бази залежить від оптимізації процесів статистичного спостереження, аналізу і прогнозування основних параметрів, які характеризують фінансові ресурси підприємства, можливостей застосування економіко-математичних та статистичних методів дослідження, використання обчислювальної техніки і сучасних інформаційних технологій.

Для забезпечення оперативності реагування на результати моніторингу доволі важливе значення має спосіб подачі інформації користувачам. Вважаємо, що для візуалізації результатів моніторингу фінансових ресурсів в частині розрахунків, факторного чи порівняльного аналізу, доцільно використовувати статистичні таблиці. Результати прогнозування, які подовжують рівні рядів динаміки на майбутнє, доцільно подавати у вигляді графіків та діаграм. Аналітичні висновки та коментарі слід подавати у текстовій формі.

Таким чином, інформаційна система управління фінансовими ресурсами підприємства забезпечує комплексний поточний контроль, аналіз та короткострокове прогнозування показників наявності та ефективності їх використання. Атрибутами системи управління фінансовими ресурсами підприємства є статистичний моніторинг, методичний інструментарій, способи подачі інформації користувачам.

Л.О. Кирильєва, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

І.А. Гилун, студ. (ХДУХТ, Харків)

ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТОРГІВЛІ

Особливо актуальною і водночас складною проблемою в сучасних умовах господарювання є посилення управлінської орієнтації обліку фінансових результатів з метою прийняття рішень. Аналітичне обґрунтування рішень та оцінка їх реалізації повинні базуватися на єдиній інформаційній основі, достатньо прозорій для інтерпретації фінансових результатів.

Формування та облік фінансових результатів в підсистемі управлінського обліку повинно починатися з раціонально побудованої організації. Організація управлінського обліку в підприємствах торгівлі залежить від завдань, що вирішуватиме означена підсистема, а саме: збільшення прибутку підприємства; забезпечення керівництва підприємства інформацією про консолідовані результати діяльності; здійснення контролю над витратами шляхом їх обліку за видами і центрами витрат; накопичення статистики про доходи і витрати підприємства в певному розрізі; планування й контроль виконання бюджету як окремими центрами витрат, так і підприємством в цілому.

Організаційне забезпечення управлінського обліку фінансових результатів повинно включати Наказ про організацію управлінського обліку, Положення про відділ управлінського обліку, Посадова інструкція бухгалтера-управлінця.

На нашу думку, досить корисним для підприємств торгівлі в Наказі про організацію управлінського обліку було б звернути увагу на такі моменти: ступінь взаємозв'язку між фінансовим та управлінським обліком результатів (застосовується моністична (інтегрована) або автономна система обліку); оперативність обліку витрат, доходів та фінансових результатів; номенклатура місць виникнення витрат і доходів (зазначається перелік місць виникнення (склад, відділ, секція і т. ін.)); номенклатура центрів відповідальності (наводиться перелік центрів відповідальності на підприємстві, в яких у межах одного облікового процесу місця виникнення витрат та доходів поєднують із відповідальністю менеджерів, що їх очолюють); порядок розподілу витрат на залишок нереалізованих товарів (визначається, чи доцільно робити такий розподіл, якщо доцільно, то яким чином він повинен відбуватися); синтетичний облік витрат (зазначається варіант обліку витрат); організація аналітичного обліку витрат та доходів (наводиться розмежування за кожною класифікаційною групою, необхідне для потреб аналітичного обліку).

Важливим етапом організації управлінського обліку є вирішення питання про доцільність та необхідність розробки Плану рахунків управлінського обліку. Вважаємо, що облік фінансових результатів має вестись на базі одного плану рахунків (тобто при застосуванні інтегрованого принципу), проте певні рівні управлінського обліку повинні мати закритий доступ, а саме: інформація про витрати, доходи, прибутки (збитки) за товарними групами, каналами реалізації, центрами відповідальності тощо.

В умовах нестабільності зовнішнього середовища, невизначеності умов господарювання ефективність роботи підприємств торгівлі в основному залежить від стану внутрішнього планування. Тому центральною ланкою управлінського обліку фінансових результатів повинний стати процес бюджетування.

Процес бюджетування треба організувати вже на етапі обґрунтування облікової політики підприємства з визначенням видів бюджетів (бюджет продаж, бюджет товарних запасів, бюджет закупівель, бюджет адміністративних витрат, бюджет витрат на збут, бюджет звіту про фінансові результати), оскільки саме вона вирішальна в формуванні фінансових результатів..

Формування фінансового результату в системі управлінського обліку потребує постійного контролю. З цього приводу в підприємствах торгівлі необхідна організація обліку за центрами відповідальності, яка надасть можливість, насамперед, фахівцям з управлінського обліку приймати рішення щодо збиткових структурних підрозділів або товарних груп. Намагання будь-якого центра до збільшення прибутку спонукатиме його до ефективної діяльності. Тому цілеспрямоване досягнення конкретного результату повинно ґрунтуватися на зацікавленості у ньому працівників та мотивованій відповідальності за рішення, що забезпечуються поєднанням самокритичного аналізу діяльності окремих підрозділів і аналізу підприємства чи системи в цілому. Питання отримання прибутку центром особливо гостро буде проявлятися у випадку, коли учасники центра отримують право на дивіденди.

Таким чином, всі визначені компоненти організації управлінського обліку фінансового результату дозволять отримати своєчасну та вірогідну інформацію з метою максимізації прибутку підприємств торгівлі.

А.С. Крутова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)

О.О. Богдан, студ. (ХДУХТ, Харків)

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ

Правове регулювання електронної комерції ґрунтується на принципах рівності учасників відносин, свободи договору, безперешкодного здійснення підприємницької діяльності, вільного переміщення товарів, послуг і фінансових засобів, а також гарантіях судового захисту прав учасників електронної комерції. Тому для розвитку електронної комерції найважливішими є: питання торгового права, безпеки, посвідчення подібності, конфіденційності, захисту інтелектуальної власності, митні правила й норми, питання оподаткування, регулювання електронних платежів, контролю змісту інформації у мережі Інтернет, юрисдикції, механізму врегулювання суперечок та захисту прав споживачів. Проблеми, що виникають у розвитку електронної комерції, з причин неврегульованості правових відносин пов'язані з:

– загальним регулюванням діяльності суб'єктів електронної комерції: принципи наглядової юрисдикції трансграничних угодах, правила розкриття інформації про сервіс-провайдерів, гарантії діяльності суб'єктів, запобігання шахрайству та кіберзлочинності;

– визначенням статусу електронних повідомлень та питань укладення договорів із використанням електронних засобів авторизації: визнання дійсності електронних угод, юридичний статус сторін і електронних документів;

– розв'язанням спорів у сфері електронної комерції: правовий захист сторін угоди в електронній комерції, що враховує їх географічне віддалення та специфіку електронної діяльності);